

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Južnoafriški predsednik P.W. Botha sprejel vodilne predstavnike verskih skupnosti — Škof Tutu se srečanja ni udeležil

PRETORIA, J. Af. — Včeraj je predsednik Južne Afrike Pieter W. Botha sprejel voditelje raznih verskih skupin. Prisotnih je bilo devet duhovnikov, od teh so bili štirje belci, štirje črnci, deveti pa je bil mešanega izvora. Črnski anglikanski škof Desmond Tutu se srečanja z Botho ni udeležil. Tutu je bil predlagal osebno srečanje z Botho pretekli mesec, vendar je bil Botha odklonil.

Duhovniki, ki so se včeraj srečali z Botho, so mu povedali, da je treba končati s sistemom apartheida, da je minil čas, ko bi lahko manjšina belcev vodila črnsko večino. Kot kaže, Botha ni kazal zanimanja za ta nasvet. V pogovoru z novinarji, so nekateri udeleženci sestanka z južnoafriškim predsednikom izrazili mnenje, da Botha ne razume razmer v lastni deželi.

ZDA so kritizirala škofa Tutuja, ker se ni hotel pridružiti ostalim duhovnikom na srečanju z Botho. Reaganov predstavnik za tisk Larry Speakes je rekel včeraj, da do rešitve problemov v Južni Afriki ne bo prišlo, ako ne bodo sodelovale vse vplivne osebnosti južnoafriške družbe. Včerajšnji sestanek med Botho in vodilnimi duhovniki je bila taka prilika, je dejal Speakes, in je škof Tutu storil napako, ko ni bil prisoten. Speakes in tudi predstavnik State Departmenta Charles Redman sta Tutuja kritizirala zaradi ostrih besed, ki jih je bil izrekel črnski škof preteklo nedeljo zoper politiko Reaganove administracije do Južne Afrike.

Janez Pavel II. na obisku v Maroku — Položaj mesta Jeruzalema mora biti ponovno pretehtan — Prvič v arabski deželi

CASABLANCA, Mar. — Včeraj je v to vodilno arabsko deželo dopotoval papež Janez Pavel II. Pozdravil ga je na letališču maroški kralj Hassan II. Sprejem na letališču je bil prisrčen kljub temu, da je Maroko muslimanska dežela in da je kralj Hassan zelo aktiven v Arabski ligi.

V pogovoru z novinarji na letalu pred prihodom v Maroko, je papež dejal, da podpira stališče kralja Hassana glede položaja Jeruzalema, mesta, ki je sveto tako kristjanom in muslimanom kot judom. Izraelska vlada je pred leti priključila Jeruzalem Izraelu in trdi, da je to mesto sedaj sestaven del Izraela. Papež tega stališča ne podpira, prav tako ga odklanjajo ZDA. Vendar Izraelci so trdovratni in trdijo, da o kakšnem ponovnem pretehtanju oziroma spremembi dejanskega ali pravnega položaja Jeruzalema ni govora.

Z obiskom v Maroku je Janez Pavel II. končal svoj 12-dnevni obisk v Afriki.

Bombni atentati zoper na dnevnem redu tako v krščanskem kot muslimanskem delu Bejruta — Žrtve predvsem civilisti

BEJRUT, Libanon — Včeraj sta eksplodirali dve bombi, nastavljeni v parkiranih avtomobilih v muslimanskem delu tega mesta. V silovitih eksplozijah je bilo ubitih najmanj 29 oseb, 82 pa ranjenih. Žrtve so predvsem civilisti. Odgovornost za dejanji je prevzela organizacija Črnih brigad, ki je trdila, da sta bili bombi maščevanje za bombne napade pretekli teden v krščanskem delu Bejruta, v katerih je bilo ubitih 70 oseb. Kot kaže, storilci želijo, da bi bilo čim več žrtev med civilnim prebivalstvom.

Pilot japonskega letala je ostal priseben do trenutka nesreče — Počasno reševanje usodno za nekatere preživele potnike

TOKIO, Ja. — Včeraj so bili javno predvajani magnetofonski trakovi, na katerih so lahko poslušali preiskovalci letalske nesreče japonskega potniškega letala razgovore med pilotom in drugimi člani posadke, ko so se borili, da bi letalo in 524 potnikov rešili. Vsa prizadevanja so bila zaman, trakovi pa potrjujejo, da pilot do zadnjega trenutka ni vedel, da se je odtrgal rep letala. Trakovi jasno kažejo tudi, da so ostali pilot in člani posadke prisebni do konca.

Dvanajstletno dekle, ki je nesrečo preživel, je povedala, da so ostali živi po nesreči tudi drugi potniki, med njimi njen oče in sestra, a so umrli, predno so do kraja nesreče prišli reševalci. Reševalcem je namreč vzelo polnih 17 ur, da so se prebili do kraja nesreče, na Japonskem pa mnogi menijo, da jim je vzelo preveč časa.

Preiskava je ugotovila, da se je iz še nepojasnjene vzroka odtrgal večji del repa na Boeing 747.

— Kratke vesti —

Kairo, Eg. — Danes so neznanci streljali na avtomobil, v katerem so bili uslužbenci izraelskega poslaništva. Ubit je diplomat, ranjeni pa sta dve uslužbenki.

Carson City, Nev. — Republikanski senator Paul Laxalt, ki je eden predsednik Reaganovih najtesnejših sodelavcev, je rekel včeraj, da ne bo ponovno kandidiral prihodnje leto. Laxaltova odločitev je presenetila republikanske, ki so bili prepričani, da bi bil Laxalt z lahkoto premagal katerega koli demokratskega tekmeca. Med možnimi republikanskimi kandidati za senatno mesto v Nevadi je kongresnica Barbara Vucanovich.

Karlsruhe, ZRN — Izginila brez sledu je tajnica ministra za gospodarstvo zahodnonemške vlade Sonja Lueneburg. Policija je prepričana, da je Lueneburgova pobegnila v Vzhodno Nemčijo in da je bila vohunka. Včeraj pa je bil obtožen vohunjenja za ZSSR 61-letni glavni inženir Messerschmitt letalske firme Manfred Rotsch. Obtožnica trdi, da je Rotsch vohunil za SZ polnih 30 let.

Santa Barbara, Kalif. — Predsednik Reagan se bo srečal s sovjetskim zunanjim ministrom Edvardom Ševardnadzejem v Washingtonu v septembru. Državnika bosta obravnavala možnosti za uspeh na srečanju med Reaganom in sovjetskim voditeljem Mihailom Gorbačovom, do katerega bo prišlo v Ženevi novembra letos.

Pešavar, Pak. — Afganska letala so bombardirala vas na pakistanski strani meje z Afganistanom. Ubitih je bilo 8 oseb, ranjenih pa 12. Pakistanska vlada je vložila protest.

Washington, D.C. — Včeraj je podala ostavko Mary Ann Gilleece, visoka funkcionarka obrambnega tajništva. Gilleece je bila kritizirana zaradi nepravilnega poslovnega obnašanja. Nameravala je odpreti privatno agencijo, njene kliente pa naj bi bile firme, s katerimi je imela poslovne odnose kot uradnica obrambnega tajništva.

Pariz, Fra. — Francoski predsednik Francois Mitterand je rekel, da bodo francoske mornariške sile preprečile poskus organizacije Greenpeace, ki se zanima za varstvo okolja, da moti napovedane poskuse jedrskih bomb.

Iz Clevelanda in okolice

Zabavni večer —

V soboto, 24. avgusta, priredi Balincarski krožek Slovenske pristave zabavni večer. Stejk večerjo bodo servirali od 6. ure dalje.

Belokranjci vabijo —

V nedeljo, 25. avgusta, ima Belokranjski klub svoj letni piknik na Slovenski pristavi. Ob 12. uri bo Fr. Victor Tomc v Spominski kapelici daroval sv. mašo za vse pok. člane in njih družine. Takoj po maši bo kosilo (\$6 za odrasle, \$3 za otroke do 12. leta), za ples in zabavo bo pa igral Tony Klepec orkester. Za vstopnice pokličite 481-3308.

Slakov ansambel —

Na str. 3 podamo spored koncertnih sporedov Slakovega ansambla v Clevelandu in okolici. Ansambel bo tu prihodnji teden in vam svetujemo, da si rezervirate vstopnice že vnaprej, ker je povpraševanje precejšnje. Gostovanje Slakovega ansambla sponzorira U.S.S.

Avseniki pridejo —

Vstopnice za nastop Avsenikovega kvinteta v Music Hallu ob 25-letnici Frank Sterletove restavracije Slovenian Country House 14. septembra, so v predprodaji. Sedeži za edinstveni nastop so po \$13 in jih lahko dobite v Sterletovi restavraciji, pri vsaki »Ticetron« podružnici, ali pri Tony's Polka Village.

Romanje v Frank —

Kdor se želi udeležiti romanja v Frank, Ohio, ki bo v nedeljo, 22. septembra, je vljudo naprošen, da se čim prej prijavi. Naročeni so trije avtobusi, ako ne bo dovolj prijaviteljev pa bodo morali enega odpovedati in sicer najkasneje do 30. avgusta. Torej prijavite se že danes enemu spodaj navedenih:

Marija Kokal	851-4901
Vinko Rožman	881-2852
Lojze Bajc	486-3515

Novi grobovi

Louis Strukel

V petek, 16. avgusta, je v Euclid General bolnišnici po dolgi bolezni umrl 80 let stari Louis Strukel s 19501 Mohawk Ave., rojen v Trstu, odkoder je prišel v ZDA l. 1923, mož Jennie, roj. Koprivec, brat Tonija, Julie Pacor in Amelie (vsi pok., v Trstu), zaposlen pri National Acme 17 let, leta 1950 pa je odprl Strukel's Tavern na E. 62. cesti in St. Clair Ave. in gostilno vodil 4 leta. Bil je izvrstni pevec in sodeloval v raznih operah kot član pevskega zbora Zarja. Bil je član Kluba slov. upokojencev v Euclidu in SNPJ št. 28. Pogreb je bil iz Želetovega pogrebnega zavoda včeraj, v ponedeljek.

Festival lepo uspel —

Preteklo nedeljo je bil vsakoletni festival pri Mariji Vnebovzeti na Holmes Ave. Udeležba je bila dobra, vstopni nagradi sta prejeli Mary Jerbe (Rose Blvd.) in ga. Frank Zernic. Druge nagrade so dobili: Anton Gorshe »Hair Setter«; Henry Skarbez »G.E. radio«; ga. Valeria Miklaucic »Lug-gage«. Izžrebanih je bilo tudi več denarnih nagrad. Dobitniki so: Pauline Laurence, Frances Merela, Frank Prijatelj, g. in ga. M. Tominec, Rose Kocin, Stanley Rzeszut, in Maria Lamovec.

Župnik Viktor Tomc se iskreno zahvaljuje vsem odbornikom Festivala in vsem delavcem, ki so prispevali k tako velikemu uspehu. Zahvaljuje se seveda tudi vsem vam, ki ste Festival obiskali.

Dobra udeležba —

Preteklo nedeljo se je na ADZ letovišču zbralo veliko članov in članic ter drugih rojakov na tradicionalnem SDZ družinskem dnevu pikniku.

Naslov —

Mnogi naši bralci poznajo Franka Gormeka, ki prispeva članke za Kanadsko Domovino. Sedaj je inž. Gormek zaposlen v državi Bangladeš. Vesel bo pismenih stikov s svojimi prijatelji in znanci. Njegov naslov je:

Frank Gormek
P.O. Box 1304
Panorama House,
Zakir Husain Road
Chittagong, Bangladesh

Darovi za študente —

V pomoč študentov, ki so v oskrbi dijaških domov Mohorjeve družbe, je darovala \$100 gđč. Josephine Mokorel iz Chicaga, Ill. V isti namen, v spomin na svoje pokojne starše, brate in sestre, sta darovala \$100 g. in ga. Frank Pustotnik iz Geneve, Ohio. Za lepa darova se zahvaljuje poverjenik Mohorjeve J. Prosen.

Eckart ima težave —

V zadnjem času ima težave z organizacijami, ki se zanimajo za varstvo okolja, kong. Dennis Eckart. Jezni so na Eckarta, ker menijo, da je popustil pod pritiskom velike industrije, ki nasprotuje strogemu nadzorstvu nad odpadki, ki lahko ogrožajo človeško okolje. Eckart trdi, da se zelo zanima za varstvo okolja, da pa mora upoštevati dejanske politične in gospodarske razmere.

VREME

Spremenljivo oblačno z najvišjo temperaturo okoli 73° F. Pretežno sončno jutri z najvišjo temperaturo okoli 76° F. V četrtek sončno z najvišjo temperaturo okoli 80° F. Tudi v petek bo sončno vreme z najvišjo temperaturo okoli 82° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
RT. REV. MSGR. LOUIS B. BAZNIK

NAROČNINA:

Združene države:

\$33 na leto; \$18 za 6 mesecev; \$15 za 3 mesece
Kanada:

\$42 na leto; \$27 za 6 mesecev; \$17 za 3 mesece
Dežele izven ZDA in Kanade:

\$45 na leto; za petkovo izdajo \$25
Petkova AD. (letna): ZDA: \$18; Kanada: \$22;
Dežele izven ZDA in Kanade: \$25

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$33.00 - year; \$18.00 - 6 mos.; \$15.00 - 3 mos.
Canada:

\$42.00 - year; \$27.00 - 6 mos.; \$17.00 - 3 mos.
Foreign:

\$45.00 per year; \$25 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$18.00 - year; Canada: \$22.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio
POSTMASTER: Send address change to American Home
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

No. 64 Tuesday, August 20, 1985

V Avstraliji gradijo Dom počitka

Na str. 5 današnje A.D. poroča č.g. Janez Kopač o začetku gradnje dolgo pričakovanega Doma Lipa, starostnega doma, ki bo služil kanadskim Slovencem. Tu v Clevelandu že imamo Slovenski dom za ostarele, v katerem je prostor za 150 stanovanjcev, ravno zadnje dni pa sem prejel aprilsko številsko avstralske revije »Misli«, ki poroča o načrtih za ustanovo »Dom počitka« in sicer v uvodniškem članku, katerega v celoti posredujem bralcem našega lista. Ur.

Leto spominov

O našem letu smo že napisali nekaj naslovov, pa jih lahko še več. Za ves svet je »Leto mladih« po izbiri OZN, za katoličane in pravoslavne, zlasti slovanske, je »Metodovo leto« ob 1100-letnici smrti tega slovanskega apostola in sozaveznika Evrope. Slovenci praznujemo tudi »Leto poklicev«. Slovenska Cerkev nas hoče s tem spomniti na naš poklic kristjana ter posebej pokazati na Bogu posvečene poklice, ki potrebujejo spodbude in molitev vse družine božjega ljudstva.

Slovenija v svetu se letos spominja 40-letnice množičnega begunstva v letu 1945, ki je združeno z žalostnim spominom na tisoče vrnjenih in kruto pobitih mož in fantov, na ta cvet naroda, ki je padel za svoje prepričanje že po končani vojni in revoluciji pod rododomornimi krogli lastnih bratov. Kdaj bomo tem pokojnim mogli prižgati svečko tudi na njih grobovih? Eno je gotovo: pozabiti jih ne smemo, četudi jim v domovini še po štiridesetih letih ne vrnejo ukradene časti.

Pri nas v Avstraliji praznuje to leto država Viktorija svoj 150-letnico naseljevanja. In to nas približa slovenski družini pod Južnim križem. Imamo tudi mi to leto kakšen jubilej? Seveda. Od naših društev je tokrat na vrsti brisbanska »Planinka«, ki bo ob tridesetletnici ustanovitve odprla prostore na svojem zemljišču. Od verskih središč pa letos Melbourne praznuje svoj srebrni jubilej. V septembru 1960 je s prevzemom in poimenovanjem Baragovega doma v Kew zaživelo to, kar danes imamo in nas versko ter kulturno združuje, četudi smo cerkev seveda gradili kasneje. Srebrni jubilej praznuje tudi Slomškova šola s svojim prevažnim delom med slovenskimi otroki.

Petindvajset let ni kratka doba. Četudi se zdi, da so leta hitro minila, je le doba četrto stoletja, v katerem je bilo za našo narodno skupnost veliko storjenega. Že samo bežen pregled delovanja Baragovega doma, ki je versko in narodno reševal na stotine naših fantov, pokaže na sadove, ki so bili vredni truda. Celotni verski in kulturni razvoj središča ni brezpomembna zadeva. Brez tistih težkih začetkov, celo od nekaterih naših ljudi zapisanih neuspehu in propadu, bi danes ne imeli lastnega svetišča, dvorane, pa najbrž tudi ne Slomškovega doma in sester. Tudi bi gotovo ne pričeli z načrti za Dom počitka, ki ravno ob letošnjem srebrnem jubileju zorijo v uresničenje.

Iz življenja Slovencev v Milwaukeeju

Ludvik Kolman — 80-letnik

MILWAUKEE, Wis. - Ludvik Kolman, ki živi že vsa leta, odkar je v Ameriki, s svojo ženo Maro in družino v mestu Waukeganu, blizu Chicaga, je že vsa leta zvest član društva Triglav in že dalj časa tudi predsednik društvenega razsodišča. Svojih let ne kaže, saj je fizično in umsko še vedno zelo svež in bister. Vesele je narave in priazen do vsakega ter zelo preprost, včasih pa tudi hud. Meni pravi stara sablja in rad ponuja cigarete. S svojimi vrli-nami si je osvojil veliko prijateljev. Z ženo Maro rada prihajata na društvene prireditve pozimi, v poletju pa v lepi, zeleni Park Triglava tudi po večkrat na teden. Ludvik tam namreč rad vrže tarok.

Naš slavljeneec je bil rojen na zelenem Štajerskem dne 31. avgusta 1905, v vasi Vrh, fara Sv. Vid na Planini pri Sevnici. Kot sin številne kmečke družine, je po ljudski šoli odšel na klasično gimnazijo v Maribor, pravo pa je študiral na Dunaju

S pesmijo na potep

CLEVELAND, O. - V današnjem hitrem tempu življenja se človek pogosto zaželi sprostitve, oddiha in počitka od vsakdanjega dela ter skrbi. Zaželi se vesele družbe, v kateri vidi, da je svet mnogo lepši kot izgleda v vsakdanji borbi za materialnimi dobrinami.

Taka vesela družba vas vabi, da se ji pridružite, ko odhaja na enodnevni potep s pesmijo v nedeljo, 1. septembra. Dan pred delavskim praznikom se bomo odpeljali z avtobusom proti New Philadelphia, Ohio. Najprvo si bomo ogledali muzej v Dover, Ohio. Nadaljevali bomo potem pot v New Philadelphia, kjer bomo imeli kosilo v Amish restavraciji. Po kosilu si bomo ogledali zanimiv muzej v obliki indijanske vasi »Schoenbrunn Village«. Sledil bo ogled muzeja v Gnadenhutten, kjer je bilo pred 200 leti zločinsko ubitih 90 indijanskih kristjanov. Ta dogodek bo lepo prikazan v večerni drami na prostem: Trumpet in the Land.

Kdor se je lani udeležil tega izleta, vam lahko zagotovi, da je bil res lep in nepozaben. Radi tega bomo letoš zopet obiskali te kraje.

Dar, ki vključuje vožnjo, hrano ter vse vstopnine, je \$39. Za vse informacije in rezervacije, pokličete M. Merelo na tel. 881-2042.

M. Merela

in v Ljubljani. Diplomiral je na juridični fakulteti univerze v Ljubljani.

Vojaščino je služil v Strumici, Celju in Delnici. Po končani vojaški službi je bil uslužben na Borovnici-Ljubljani kot šef inšpekcije dela. Septembra 1942 je šel v Borovnico in ustanovil tam vaško stražo. Komunisti so se norčevali, da je ustanovil Marijin vrtec, vendar je iz tega Marijinega vrtca zrastle mogočna posadka, ki je bila temelj domobranstva za vso Notranjsko.

Leta 1944 so ga Nemci kot zavezniškega špijona zaprli. Določen je bil za Dachau, a ga je general Rupnik ščitil, ko je rekel: Ludvik je eden od mojih prvih in najboljših oficirjev.

Po končani vojni je z drugimi begunci odšel na Koroško, kjer je bil v Vetrinju član narodnega odbora in šef taboriščne policije. V Lienzu je našel svojo družino, od tam pa se je preselil v Špital, kjer je vodil emigrantsko pisarno. Pomagal je ljudem pri priseljevanju v nove dežele.

Že leta 1943 se je bil Ludvik oženil z mlado učiteljico Maro. Prvi sin se jima je rodil, ko je bil Ludvik zaprt od Nemcev. Kasneje se jima je družina povečala na osem otrok, na štiri fante in 4 dekleta (če se ne motim!). Čeprav izobraženec, je moral Ludvik v Ameriki prijeti za vsako delo, da je preživel veliko družino. Dobil je delo šolskega oskrbnika. S pomočjo svoje pridne žene, učiteljice, sta spravila vseh osem otrok skozi univerzo do lepih poklicev. Vsi zasedajo odlična mesta tu v Ameriki. Ludvik pa sedaj uživa svoj zaslužen pokoj in se rad pohvali s postranskim »zaslužkom« — postal je namreč izvrsten »baby-sitter«.

Ono soboto, ko je bil krasen sončen dan, je njegova skrbna ženka Mara z vso družino pripravila v Parku svojemu »očku« veliko veselje.

Po odličnem kosilu je jubilanta pozdravil preds. Jože Kunovar, potem pa še Franjo Mejač, ki je prebral tudi pismo prijatelja, inž. Franceta Gruma z naslovom »Ludviku Kolmanu ob njegovi 80-letnici«. Lepo besedilo pisma posreduje bralcem:

»Dragi Ludvik! Vprašujem se, ali je res mogoče, da je vedno mladeniški Ludvik dopolnil 80 let. Koledar ne laže in beleži, da se je rodil 31. avgusta 1905. leta. (Kraj smo že omenili, op. F.R.) Ludvik, nadvse rad bi bil danes s Teboj, ko v

krogu številnih prijateljev praznuješ Tvoj markantni jubilej. Ker to ni mogoče, mi dovoli teh besed.

Ludvik, Ti si bil in si trden idealist in garač. Tvoja pot je bila vedno jasna in plodonosna. Ne moremo pozabiti, kako si iz Marijinega vrtca vaških stražarjev ustvaril temelj domobranstva na Notranjskem in drugje. Bil si eden od redkih trdnjav, ki so kljubovale revoluciji. Vedno si se zanesel, živel in garal si za dobrobit SLOVENSTVA, tako doma, kot v taboriščih in končno v novem svetu.

Kako vesel sem Te bil na letošnji spominski dan. Prišel si med prijatelje in soborce, da se z njimi pokloniš spominu pomorjenih ob 40-letnici narodnega pokolja. Prišel si vkljub temu, da si komaj dan preje prišel iz bolnice — pa to si Ti Ludvik.

Prepričan sem, da boš tudi v bodoče udarjal trdno za ideale, ki so nam vsem sveti. Ne vem, komu naj prvo čestitam, Tebi, ali Tvojemu vernemu adjutantu — Tvoji dragi soprogi Mari. Obema moj iskren pozdrav in čestitke, Tebi pa kličem »ad multos annos«. Ostani nam zdrav in čil in Bog Te živi! Vdani France Gr.«

Sledil je močan aplavz. Od društvene strani je bil Ludviku izročen tudi »temeljni kamen«. Ludvik namreč misli v kratkem graditi v Parku svojo poletno hišico, kar je že dolga leta njegova želja.

Ganljivo je bilo zanj in za vse navzoče, ko so mu njegovi otroci lepo po slovensko zapeli tri narodne pesmi, najmlajši sin John, ki končuje svoj doktorat iz molekularne fizike in kemije na univerzi Yale pa je svojemu očku izrekel v imenu bratov in sester zahvalo in čestitke v angleščini.

Dragi Ludvik, Bog Te živi in ohrani do skrajnih meja življenja med svojimi in nami!

Tvoj »stara sablja« F.R.

Zahvala

CHICAGO, Ill. - Potom A.D. želim izreči zahvalo vsem, ki so se spomnili mojega moža Staneta Simrayh v času njegovega bivanja v bolnišnici.

Zahvalila bi se rada gg. patram pri Sv. Štefanu, tako za molitve, kot za obiske v bolnišnici, enako slovenskim patrom v Lemontu in slovenskim šolskim sestram na Mt. Assisi, za molitve in darovane sv. maše.

Enako izrekam prisrčno zahvalo mojim sorodnikom tu in v Kanadi, in vsem prijateljem in znancem, za božilne kartice in molitve ter za krasno cvetje.

Po enomesečnem bivanju v bolnišnici sedaj okreva Stane Simrayh doma.

Vsem in vsakemu posebej hvaležna

Mihaela Simrayh z družino

Da, Dom počitka! V času pred 25-imi leti, ko je nastal Baragov dom, je bil občuten problem mladih. Kar v velikih skupinah so prihajali preko begunskih taborišč. Baragov dom jim je bil v oporo in nadomestek — četudi skromen — domačega ognjišča, ki so ga pustili za morji. Danes pa se je problem premaknil iz mladine na starost. Takratne rojake v najlepših letih so upognila leta delovnega življenja. Marsikdo bo potreboval nego in posebno skrb — zakaj bi svoja zadnja leta ne preživel v domačem okolju in v domači oskrbi? Načrti so vredni truda nas vseh. Spominom v zvezi z letošnjim letom bo tako dodan en spomin več, ko bomo praznovali tudi obletnice Doma počitka. Bog daj, da kmalu in dolgo vrsto!

Ha-Hec-Hi- Ho-Humor!

Skuhaj ali pogrel MECAN

POGOVOR (Nadaljevanje)

Večkrat mi pride na misel zgodba, ki jo je nekdanji lastnik Ameriške Domovine, pokojni Jaka Debevec priobčil v svoji koloni »ČE VERJAMETE AL' PA NE«, nekje leta 1949 in sem jo bral, ko sem bil še v Avstriji.

V Clevelandu so delali cesto in sicer na vsakih sto metrov je bila dodeljena grupa 40 ljudi, približno polovica s krampi, ostali pa z lopatami. Ko je delovodja, ki je navadno govoril nemško, slovensko in včasih celo malo angleško dal povelje: **Krampi počivajo**, so z lopatami zmetali ven vso nakopano zemljo; ko pa je zavpil: **Lopate počivajo**, so s krampi začeli spet na novo kopati. To se je ponavljalo ves dan: 15 minut težkega fizičnega dela, kateremu je sledil 15-minutni počitek.

Tako utrujen, kot tisti prvi večer, Jaka že dolgo ni bil. Saj počitek je bil še kar O.K., ampak delo! Naslednji dan je vzel sabo oboje: Ko je padlo povelje **krampi počivajo** je zagrabil za tega, ko pa **lopate počivajo**, je že držal za lopato. Menda je vzelo celih 12 dni predno so ga »pogrunтали« in odslovili. Pa ga ne bi še tako kmalu, ampak, ker so ga tudi nekateri drugi začeli posnemati, je vsa reč postala preveč očitna.

Vsi poznamo slovensko PRIDNOST, katere posrečen zgled sem do gotove mere tudi jaz sam, saj v svojem sorazmerno kratkem življenju tukaj v Ameriki, delam že za šestega gospodarja. Zgledov za slovensko PODJETNOST je vse polno tudi v današnjem času: Sunset Ind., PAKO, Ribic Tool Inc., Vic's Turning, Dejak Machine, T.R.V. Inc., Built Rite itd. S tem izrednim primerom pa nam je pokojni Jaka predstavil še slovensko IZNAJDLJIVOST. Zato pa: »S ponosom reči smem...«

Nekje sem bral ali slišal in posredujem drugim:

Nič ne prihaja bolj počasi in ne gre hitreje kot počitnice.

Zdaj, ko je ameriška vlada uradno vzpostavila prijateljske stike z Vatikanom, bi bil že skrajni čas, da ameriški škofje storijo isto.

Res je, da je Cleveland s svojimi športniki na zadnjem mestu, res pa je tudi, da smo na prvem mestu, kar se tiče kraje avtomobilov.

Lep primer za slovensko IZNAJDLJIVOST je most na Nottingham in St. Clair Ave., le da so namesto 40 delavcev le štirje. Pa tudi več sreče imajo kot pokojni Jaka, saj izgleda, da že osem mesecev počivajo in jih noben delovodja ne »pogrunta«.

Na peti strani torkove 58. številke Ameriške Domovine smo brali pripombo slovenskega urednika, da je slišal, kako je ob priliki Spominske svečanosti v clevelandski katedrali, jugoslovanski konzul skušal posredovati pri prevzvu škofu Pevcu, vendar brez uspeha. Naknadno sem zvedel iz verodostojnega vira, da je konzul svaril Prevzvišenega pred kakršnimkoli omenjanjem pokola slovenskih domobrancev, ker bi to utegnilo imeti zelo neugodne posledice za katoliško Cerkev v Sloveniji.

Prevzvišeni g. škof Pavec je to grožnjo baje zavrnil s pripombo, da morda konzul lahko pove škofom v Sloveniji, kaj morajo ali o čem ne smejo pridigati, ne pa tukaj v svobodni Ameriki.

Če je vse to res, ali ne bi bil že čas, da nekdo po več kot treh mesecih obvesti o tem slovensko javnost?

— Dragi, povej mi, ali imaš raje pametno ali lepo ženo?

— Ne ene, ne druge, srček! Saj veš, da ljubim le tebe.

— Kaj si kupil ženi za rojstni dan?

— Dal sem ji prevrtati ušesa, prihodnje leto pa bo dobila uhanе.

Obiskovalec zamudi pričetek gledališke predstave. Ko rine na svoje mesto, ga uslužbenka opozori: »Samo tiho, prosim.«

»Zakaj? Kaj so že vsi zaspali?« se začudi obiskovalec.

— Torej pravite, da vam je obtoženi rekel, da ste bik.

— On pa trdi, da vas še nikoli ni videl.

— Morda me res ni videl, ampak mojemu sinu je rekel, da je tele. In po logičnem sklepanju, naj bil torej jaz bik.

Slovenski hotelir VINKO LEVSTIK v svoji pisarni

Objavili smo že dolg članek ob 60-letnici znanega slovenskega hotelirja in lastnika hotela PALACE v Gorici, Italija Vinka Levstika. Pred kratkim smo prejeli sliko, ki g. Levstika predstavlja v svoji pisarni. Na stenah so njegove diplome in številna priznanja, zadaj od njega pa visi oljnata slika njegove mame Ivanke.

Vozil sem po zemlji naši

GORICA, It. — Pred kratkim sem s prijateljem obiskal goriške skavte, ki so taborili ob Krki. Blagor njim, sem si mislil, ki si lahko privoščijo dva tedna življenja v zeleni, tihi naravi, kamor prodre le malo sedanjega tehničnega napredka: dva tedna brez televizije, brez radia, brez časopisov, brez mame, ki ti vse pripravi od zajtrka do večerne postelje. Na taborjenju si moraš vse pripraviti sam oz. v družbi z drugimi skavti. Vsekakor koristna šola in koristne izkušnje za življenje. Naučiš se biti samostojen in marsikaj potrpeti. Škoda, da starši velikokrat tega ne razumejo, in ob obiskih menijo, da morajo svojemu fantu ali dekletu prinesiti vse dobrote, ki jih je pustil doma, od piškotov in čokolad do raznih Coca-cola, paninov in ne vem še česa. Otroci se s temi dobrotami nabasajo in naslednje dni so seveda »bolni«, ki jih boli trebuh. Pa ni kriva taborna kuhinja, krivi so starši.

Plečnikova cerkev v Stranjah

Tak obisk človek izrabí še za kaj drugega. Tako sva s prijateljem obiskala najprej g. Franca Gačnika v njegovih Stranjah pri Kamniku pod Veliko Planino. Obisk ni veljal samo njemu, temveč tudi njegovi cerkvi. Med vojno so Nemci iz nje naredili bunker; ker stoji na griču. Po vojni so ljudje cerkev obnovili na lastno odgovornost proti volji oblasti. Imeli so pa to srečo in pamet, da so se za obnovo cerkve obrnili na mojstra Jožeta Plečnika. Ta je v tistih letih bil pri novi oblasti v nemilosti kot toliko drugih kulturnih Slovencev takrat in še danes.

V Ljubljani ni dobil dela, zato se je ves posvetil cerkvi v Stranjah: naredil je načrte ne samo za obnovo cerkve in okolja, temveč tudi za vso opremo v cerkvi od kropilčkov pri vhodu do lestencev in ol-

tarjev ter zakristije in celo ključev. Vse je Plečnikovo kot najbrž nikjer drugje. Cerkev sv. Benedikta v Stranjah je res biser Plečnikove arhitekture in sakralne umetnosti.

Ljubljanski kulturniki (ali

Nastopi Ansambla Lojzeta Slaka v Clevelandu

Gostovanje Slakovega ansambla organizira United Slovenian Society. Vstopnice za vse spodaj navedene nastope si lahko nabavite ali pri Tony's Polka Village na E. 185. St., tel. (216) 481-7512, ali pri trgovini Tivoli na 6419 St. Clair Ave.

28. avgusta — Koncert za slovenske upokojence v SDD na Recher Ave. v Euclidu. Vstopnice po \$5 za koncert in ples.

30. avgusta — Koncert v Idora Park Ballroom, Rte. 62, Youngstown, O. Začetek ob 7. zvečer. Za ples po koncertu igra Tone Klepec orkester. Vstopnice po \$7, za otroke do 12. leta pa po \$4.

31. avgusta — »Slovenska noč s Slakom«. Večerja, koncert in ples v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Začetek ob 7. zvečer. Vstopnice po \$15, za balkon (brez večerje) po 8.30 zv. po \$7.

1. septembra — Koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Začetek ob 3. pop. Slakov ansambel in Jeff Pecon orkester igrata za ples po koncertu in programu. Vstopnice po \$7, za otroke do 12. leta po \$4.

2. septembra — »Super Slovenian Fest« na Delavskem dnevu prazniku na ADZ letovišču, Kniffen Rd., Léroy, Ohio. Igrale bodo tudi USS godba na pihala ter razne harmonikarske skupine. Vstopnice po \$4.

nekulturniki?) Plečnika še vedno zapostavljajo. Zato ga tem bolj cenijo Avstrijci. Ti so ga že proglasili za »svojega« in so izdali v nemščini monumentalno knjigo o Plečniku na Dunaju. V načrtu imajo, da bodo še nadalje odkrivali Plečnika tudi v Ljubljani in v Stranjah ter drugod, saj je vendar njihov, tj. avstrijski. Po nespameti povojne kulturne politike v Sloveniji, ki pozna samo eno kulturo in to je »partizansko«, bomo zapravili Plečnika in ga prepustili tujcem.

Kakšna je »partizanska« kultura, sem tudi želel videti. Zaradi tega sva se s prijateljem s tabora SGS podala po »Partizanski magistrali« v Belo krajino.

Po »Partizanski magistrali«

Pri nas (na Goriškem, op. ur.) verjetno malokdo pozna to »magistralo«. Gre za cesto, ki se odcepi od ceste Žužemberk-Novo mesto čez most preko Krke pri Soteski in potem dalje proti jugu do Semiča in Črnomlja. Cesta je danes kar dostojno asfaltirana in, ker je malo prometa, je prijetno voziti po njej. Tudi zaradi okolice. Saj imaš na svoji desni Kočevski Rog, na levi pa prijetne dolenske griče. Vse obraščajo gozdovi, po dolini pa srečuješ kmečke domove in redke vasice. Vojaki so prav tiste dni kopali ob cesti jarke za vodo ali telefon, ne vem. Vsekakor je šlo za koristno delo.

Magistrala te po kakih 20 km pripelje do nižkega prelaza, odkoder je čudovit pogled na Semič in Belo krajino do Črnomlja in preko. Zagledaš vinograde, hiše posejane po pobočjih kot bi gledal pred seboj božične jaslice.

V Črnomlju

Zavedal sem se, da sem v zibelki partizanstva. Tu v Beli krajini in v Kočevskem Rogu

(dalje na str. 4)

Janez Rant

DOBRI LJUDJE

— Zgodba slovenske družine v ZDA —

XXI. nadaljevanje

V prvih letih sta Peter in Cathy pošiljala vsem trem družinam pakete z živili in obleko. Kasneje pošiljanje ni bilo več potrebno.

Leta 1963 je umrl stric v Bitnjem in Andrej je postal lastnik grunta. Stric se je držal starega načela: Ti meni luč, jaz tebi ključ! Res je pa tudi, da Andrej ni hotel prevzeti grunta, dokler je stric živel.

Cathy je vedno želela obiskati starše, brata in še posebej mlajšo sestro, ki je ni še nikoli videla. Gnala jo je domov tudi želja, da bi zvedela, kaj so napravili s truplom nesrečnega Borisa, ki ga še ni pozabila.

Konec leta 1963 so Wohlgemuthi v Vermontu prejeli povabilo, da pridejo na poroko Andreja Wohlgemutha in Metke Tavčar. Dan poroke bosta ženin in nevesta določila, ko bosta prejela sporočilo, kdaj bodo mogli priti. Prosila sta, da jih pride čim več, ker vesta, da vsi ne bi mogli priti. Pismu sta priložila svoji sliki.

Wohlgemuthi so strmeli od začudenja. Nikdo ni nikoli v pismu omenil, da se Andrej in Metka poznata, kaj šele, da se ljubita. Ko so ogledovali Metkino sliko, so ugotovili, da je prav taka, kakor je bila Cathy v njenih letih. Andrej je pa kazal značilne poteze Wohlgemuthov.

Sporočili so, da jih bosta zastopali na poroki Katka in Veronika. Svetovali so, da bi bila poroka na Veliko noč ali pa na Belo nedeljo, da bo Veronika zamudila manj šole.

Odleteli sta iz New Yorka.

V Ljubljani sta ju sprejela ženin in nevesta in ju odpeljala na Tavčarjev dom.

Tam je bilo ob prihodu obeh Amerikank nepopisno veselje. Oče, ki se je zelo postaral, ni mogel govoriti, tako ga je prevzelo. Mama se je oklepala Katke in jokala. Marko je čakal s svojo družino, da pride na vrsto. Njegova hčerka Rezika je držala v rokah šopek rdečih nageljev, ki jih nikakor ni mogla oddati teti Katki.

Civilna in cerkvena poroka sta bili v Loki, gostija pa na Tavčarjevini. Novoporočenca

sta morala odložiti poročno potovanje, ker je bilo na gruntu preveč dela in nista hotela pustiti tete same.

Katka in Veronika sta obiskali sorodnike v Kranju in Bitnjem in jih vabili na obisk.

15

Toda Katka je bila najrajša na svojem nekdanjem domu. Toliko stvari jo je spominjalo na mladost, kratke mesece sreče in žalostne dni nesreče. Z Veroniko je spala v sobi, ki jo je pred mnogimi leti imel Boris. Njegovo perilo je bilo še vedno tako zloženo in zavito, kakor ga je ona pustila. Ko sta bili z mamo po dolgem času sami, jo je vprašala:

»Večkrat sem te v pismu vprašala, kaj so naredili z Borisovim truplom in ali je kdo prišel po njegove stvari, pa mi nisi na to nikoli odgovorila. Videla sem, da je njegovo perilo še vedno v sobi!«

»Ljuba Katka, nisem ti odgovorila, ker sem se bala, da bo pismo prišlo Petru v roke in mu odkrilo tvojo ljubezen do Borisa.«

»Petru sem vse povedala! Tudi to, da bi nikoli ne šla s Hafnerji na Koroško, če bi bil Boris že živ. Peter je bil moja prva, Boris pa moja največja ljubezen. Ne morem pomagati! Boris je že dolgo let mrtev, nanj ni treba biti ljubosumen. Jaz nimam pred Petrom nobenih skrivnosti! Povej mi vse, kar veš!«

»Veš, da sem imela Borisa rada in da sem z vso dušo želela, da bi bil kdaj tvoj mož.«

Tudi meni se je čudno zdelo, da ni nikdo prišel po njegove stvari. Po koncu vojne sem nekje brala, da je Boris padel v boju z Nemci. To ni res! To veš tudi ti! Poizvedovala sem — seveda zelo previdno in po zanesljivih ljudeh — kaj se je zgodilo s trupli tistih, ki so padli v borbi na Golišah. Končno mi je nekdo dal naslov Matevža Kreka iz Goliš. Če je kdo kje, ki bi mogel kaj vedeti, je to Krek. Hišo ima na robu vasi pod gozdom in mimo njegove hiše so domobranci napravili izpad.

Vozil po zemlji sem naši

(Nadaljevanje s str. 3)

se je rodilo partizanstvo, ki so ga v Ljubljani spočeli partija in njeni somišljeniki. Prva »osvobodjena« republika je bila tu. V Črnomlju stoji na trgu staro in veliko poslopje z napisom, da je tam bila prva slovenska banka leta 1944.

Črnomelj je danes obnovljen; ima precej industrije in šteje okrog 8.000 prebivalcev, med njimi je precej tujcev in nekristjanov (kakih dva tisoč). Tako je zapisano v Letopisu Cerkve na Slovenskem. Tudi Bela krajina se torej razkristjanja in potujčuje, Bela krajina, domovina Otona Župančiča.

Pokosila sva v restavraciji, kjer so naju kar prijazno postregli. Župnijska cerkev je bila zaklenjena, zato ne vem, kakšna je. Videl pa sem povsod, koder sem se vozil, obnovljene in olupšane cerkve in cerkvice. Te pričajo, da je slovenska zemlja še vedno dežela krščanskih ljudi, saj če ljudje tako skrbijo za svoje cerkve, jim tudi vera gotovo ni postranska in privatna zadeva. Morda je to za partijo, toda ne za ljudstvo. Tudi za mladino ne več, saj mi je študent-maturant pravil, da je profesorica v njihovem razredu na vso moč propagirala, da bi se vpisali v partijo, ter jim slikala ugodnosti, ki bi jih imeli, toda vpisal se ni nobeden.

Kočevski Rog

Iz Črnomlja sva se odpeljala dalje do Kanižarice in od tam po neasfaltirani poti skozi Kočevski Rog proti severu skozi Mozelj do Kočevja. Obkrožila sva torej znameniti Kočevski Rog. To sem si že davno želel, da vidim kraje, ki so se za vedno vpisali v našo narodno zgodovino s krvavimi črkami, bolj kot napadi Turkov.

V Kočevskem Rogu so namreč umirali med vojno vsi: partizani, ki so tam imeli svoje zatočišče in skrišališče, ko so Rog prečesali Italijani poleti 1942 in pobili mnogo borcev; potem razni tako imenovani

»izdajalci«, ki so so jih tam partizani likvidirali; nazadnje po končani vojni pa domobranci, ki so povečini tam našli svoje neznane grobove.

Danes vozijo v Kočevski Rog mladino proslavljat partizane. Toda mislim, da bi morali Kočevski Rog proglasiti za narodni park zaradi tako številnih slovenskih žrtev, ki so tam vse tragično dokončale svoje zemsko potovanje. Sredi Roga bi morali postaviti monumentalno obeležje z napisom:

»Slovenec že mori Slovenca, brata, kako strašna slepota je človeka!«

(Fr. Prešeren, Krst pri Savici). Mrtvim v spomin, živim v opomin.

K. HUMAR

MALI OGLASI**For Rent****Euclid Beach Area**

2½ bdrms. Nice yard. Excellent transp. \$400 per month. Call 247-6033. (64-65)

For Rent

5 rooms & bath, up. Bonna Ave. Call 431-2814. (64-67)

For Sale

2 family house with 2 car garage. 1072 E. 67th St. \$30,000 — Call 692-1172. (x)

For Sale

Euclid single. 4 bdrms. Screened porch. 2 car garage. Lge. lot. \$64,900. Call 943-4336. (61-64)

For Sale

3 bdrm. single home. E. 185 St. area. Call 731-9431 or 531-6364 after 5 p.m. Immediate occupancy. (61-64)

**CUSTODIAL HALL
MANAGER NEEDED**

for Slovene Society Home, 20713 Recher Ave., Euclid, OH 44119. Call secretary Elmer Nachtigal at 531-9309, or write. (x)

SLOVENCİ POZOR!

Izvršujem zidarska in mizar-ska dela, pleskam sobe, izvršujem električno in vodno napeljavo, popravljam srehe. Kličite 881-5439 po 5. uri pop. (61-65)

WANTED

Active licensed salesperson. Full or part time.

George Knaus Realty
481-9300 (63-66)

BRICK HOME

OFF E. 185 ST.
Excellent buy.

Groewood Single
6 rooms. Asking \$40,000.
George Knaus Realty
481-9300 (63-64)

OSKRBNİKA IŠČEJO

Slovenski društveni dom, 20713 Recher Ave., Euclid, OH 44119. Pokličite tajnika Elmer Nachtigala (531-9309) ali pišite na gornji naslov. (x)

For Rent

Upstairs apt. on E. 67 St. 3 bdrms. Garage. 692-1172. (x)

Live-in Companion Needed
For elderly man. Call Bill Modic at 391-1515. (62-64)

Hiše barvamo zunaj in znotraj Tapeciramo (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice. Tudi druga zidarska in mizar-ska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIK
Pokličite 831-6430
ali 423-4444 zvečer (x)

UP TO DATE: JOSEF'S*Elegance***New Look's 85****We Listen**

5235 Wilson Mills Road
Richmond Hts. Ohio 44143
461-8544 461-8545

10.0% Interest*Tax Deferred Investment**

- No Income Tax as Accrued
- 10% Withdrawal Feature without penalty

Not Included in estate (opt.)

Contact: Frank J. Feola
1353 E. 260th
Phone 216—261-1546

*Subject to change

NEW
YORK
LIFE

Sporočila sem mu, da bi rada z njim govorila in ga prosila, da se oglasi, kadar bo v bližini.

(Dalje prihodnji torek)

For Sale

Beautiful "Black Forest" German peasant skirt, apron and blouse, worn only 4 hours. Size 48 (18 in American).

Skirt and corseted top, brown with blue embroidery, apron blue lace, blouse ecru, short sleeve cut out eyelet. May be seen at Ann Krajc's Shop — back bldg. behind Grdina Funeral Home at E. 171 & Lake Shore Blvd. Has to be seen to be appreciated.

Eleanor Cerne Pavey
1125 E. 174 St.
531-4445 (63-66)

Kanadska Domovina

Zasadili smo lopato!

G. Janez Kopač zasaja lopato

TORONTO, Ont. — O starostnem domu Lipa smo že nekajkrat poročali v *Ameriški Domovini*. Danes poročamo, da smo z zidanjem začeli. V četrtek, 1. avgusta, sem zasadil lopato ob navzočnosti vseh odbornikov Pripravljalnega odbora ter prejšnjih predsednikov. Le g. Peter Čekuta, ki je bil več let predsednik in je za dom Lipa zelo veliko storil, je bil zadržan. En predsednik, ki je bil zelo zavzet za dom Lipa, je medtem umrl: g. Viktor Trček. Navzočih je bilo tudi več Slovencev, ki so to delo spremljali vsa ta leta, in naš advokat, Karel Vipavec. Ker nismo hoteli z delom zavlačevati, smo takoj naslednji dan, ko smo dovoljenje za zidanje dobili, zasadili lopato. Po zasaditvi lopate in po molitvi za božji blagoslov pri delu, je blagajničarka ga. Lojzka Svetina postregla udeležencem s kavo in pecivom.

Ob tej priliki moram povedati, da so odborniki Pripravljalnega odbora v teh letih imeli že 105 sej in veliko potov po raznih uradih, predno se je vse uredilo in smo mogli začeti z zidanjem. Vse to so Slovenci delali zastonj, iz ljubezni do ostarelih Slovenk in Slovencev v Torontu in njega okolici, ki že težko čakajo, da bi prišli v slovenski starostni dom Lipa.

Najtežje nam je bilo, ko nam je kanadska vlada odklonila posojilo na nizke obresti. Tako smo primorani iskati darov med Slovenci in, če ne bomo nabrali med njimi dovolj, bomo morali iskati med njimi še posojila na nizke obresti.

Doslej smo zbrali nekaj nad pol milijona dolarjev, kar smo uporabili za odplačilo zemljišča in za začetna dela pri gradnji doma Lipa. Sedaj je v teku denarna kampanja, ki smo jo napovedali že nekaj mesecev. A dokler nismo dobili gradbenega dovoljenja, nismo hoteli z njo začeti.

Seveda je sedaj manj primeren čas, ker je poletje in ker so nas prehiteli »nepolitični Slovenci«, katere je ga. Cvetka Kocjančič na dolgo in široko predstavila v *Ameriški Domovini* in ji je urednik dr. Rudolph Susel njenemu članku primerno odgovoril. Meni boli najbolj hinavščina. In tu mi prihaja na misel Shakespeare, ki v neki drami pravi: »Vsak naj bi bil zares, kar je navidez, kdor ni zares, pa še navidez naj ne bo.«

Tako so komunisti v Sloveniji dobili glavno besedo za časa komunistične revolucije s tako imenovano »Osvobodilno fronto«. Ko so se pa čutili dovolj močne, so s krščanski-

mi socialisti in sokoli obračunali in jih prisilili, da so sprejeli komunistično vodstvo. Nekaj podobnega — seveda v drugačnih razmerah — bi rada dosegla sedaj Zveza slovenskih društev v Kanadi. Radi bi pred oblastmi predstavljali vse Slovence v Kanadi, čeprav niso še dosti naredili za slovensko skupnost v Kanadi, medtem ko je večina Slovencev brez njihove finančne pomoči postavila v Kanadi 5 slovenskih cerkva s cerkvenimi dvoranami; tudi skoraj vse ostale slovenske dvorane so zgradili Slovenci s svojimi organizacijami in društvi brez pomoči komunistične vlade v domovini.

Sedaj naj bi nas kar naenkrat predstavljal pred Kanado meddruštveni odbor v Zvezi slovenskih društev v Kanadi. Koliko mu je za Slovence, ki žive v Kanadi, je pokazal, ko je prav istočasno, ko mi pobiramo darove za slovenski starostni dom Lipa, organiziral denarno kampanjo za ultra zvok aparat slovenske državne bolnice v Ljubljani.

Da ima slovenska vlada dovolj denarja in nič ne potrebuje našega denarja za ultra zvok aparatur, je jasno. Saj zapravlja denar za komunistično propagando in špijonažo na debelo. Naj bi sami s svojimi ljudmi, ki so zavzeti za komunistično vlado v domovini in tudi vedo, zakaj, nabrali teh sto tisoč dolarjev. Kaj jim je bilo treba organizirati ostala slovenska društva in vabiti še slovenske cerkve, naj se jim pridružimo pri tej humanitarni akciji? Zanje je humanitarna akcija bolj pretveza, da bi prišli do političnega cilja. Ker poznam organizatorje, popolnoma potrjujem izjavo urednika

Romanje v Midland ob 10-letnici Spominskega križa

TORONTO, Ont. - Slovensko javnost v Torontu in ostalih predelih Ontaria (morda tudi v Clevelandu), že sedaj opozarjamo na vsakoletno spominsko romanje v Midland, ki se bo vršilo 8. septembra in katero bo vodil prevz. pomožni škof mariborske škofije dr. Jože Smej.

Letos je 10 let, odkar smo v Midlandu združeni borci na kraju kanadskih mučencev postavili Spominski križ našim slovenskim mučencem. Spodobi se, da ob tej priliki izrazimo našim padlim in pomorjenim bratom in sestram našo neomajno ljubezen in spoštovanje, in da se pred oltarjem kanadskih mučencev zahvalimo za njihovo veliko žrtev in se v skupni molitvi zaobljubimo, da jih ne bomo pozabili. Naj nas ob tej 10-letnici blagoslovitve Spominskega križa v Midlandu družijo njihov duh, naj nas podpira in bodri, da bomo v boju za slovensko svobodo ostali na svojih mestih, in kot nekdanji vaški stražarji in domobranci, stali na braniku naših verskih in narodnih vrednot.

Skupni borci v Torontu

dr. Suslja, ki je ge. Cvetki Kocjančič na njen članek odgovoril: »Gre za povezovanje čim več slovenskih društev v akciji, katere končni cilj je ustanovitev »ljudske fronte«, ki bo danes na ta, jutri na drugi način služila zunanjepolitičnim namenom komunistične Slovenije.«

Dobro so vedeli, da mi pripravljamo denarno akcijo za starostni dom Lipa, pa so prav ta čas izrabili za denarno akcijo v pomoč državni bolnišnici, ki bi morala dobiti denar od slovenske vlade. Če je slovenska vlada res tako socialno čuteča, naj najprej bolnišnicam pomaga! Potem pa ga. Cvetka Kocjančič še ogorčeno trdi, da to ni beračenje. Seveda zanje je bolj političen poizkus, koliko smo ostali Slovenci naivni in kako se jim bomo odzvali.

Mi priznamo, da beračimo, beračimo za gradnjo cerkva v Sloveniji, ker jim država ne gre na roko, dasi je zasegla veliko cerkvenega premoženja in bi bilo lepo, ko bi začela slovenski Cerkvi po malem vračati.

Sedaj beračimo za starostni dom Lipa. Beračimo med Slovenci v Torontu in njega okolici. Obračamo pa se tudi na Slovence v Clevelandu, Chicagu in drugod. Ko smo zidali slovenske cerkve v Torontu, smo prejeli precej darov tudi od Slovencev iz Združenih držav. Hvaležni smo jim.

Nič ni nas sram tega beračenja. Saj bo starostni dom Lipa

(dalje na str. 6)

XXVI. SLOVENSKI DAN

TORONTO, Ont. - Letošnji XXVI. Slovenski dan — posvečen slovenski mladini — je za nami. Vršil se je 28. julija 1985 na Slovenskem letovišču ob veliki udeležbi rojakov iz različnih krajev Ontarija. Vreme, ki je bilo zjutraj zelo lepo obetajoče, se je v času kosila nekoliko skisalo in je padlo nekaj dežja, a ne toliko, da bi oviralo spored dneva.

Dan se je pričel s sv. mašo za vse žive in mrtve Slovence, katero je opravil č.g. Janez Kopač C.M. in svojo pridigo v pretežni večini posvetil vprašanju naše doraščajoče mladine, njene težave in probleme, in ji dal napotke, kako naj rešuje te probleme z vero v Boga in z razumevanjem za svoj slovenski izvor in materin jezik.

Po kosilu se je ob dveh popoldne pričel pred kapelico kulturni program, ki ga je vodila ga. Marta Jamnik-Sousa. Po odpetih himnah — peli so jih otroci slov. šole »Brezmadežne« iz New Toronta pod vodstvom Blaža Potočnika in ob spremljavi prof. Osane na harmoniju — je ga. Jamnik-Sousa za uvod spregovorila nekaj besed in v imenu Slovensko-kanadskega sveta pozdravila goste in ostale udeležence tega slavlja, ter prebrala nekaj pozdravnih pisem kanadskih civilnih oblasti in pismo dr. Katice Cukjati iz Argentine.

Od gostov je Slovencem spregovoril v svojem jeziku Čeh Joseph Broušek, zastop-

nik Čeho-Slovakov in ob tej priliki predsedniku Slovensko-kanadskega sveta g. inž. Petru Pavlinu izročil spominsko odklikovanje za njegove zasluge.

Za tem so sledile točke sporeda. Sodelovali so, kot že omenjeno, šolarji slovenske šole župnije Brezmadežne s svojim lepim petjem, poleg njih pa so nastopili še: Folklorna skupina »Soča« iz Hamiltona pod vodstvom Antona Horvata, folklorna skupina »Šmarnica« iz Toronta, ki jo vodi Metka Škulj, gđ. Šušteršič iz Hamiltona z baletnim plesom, gđ. B. Jamnik z recitacijo, in gđ. Šajnovič z melodijami na harmoniki; člani STZ pa so v odsotnosti inž. Franka Grmeka nastopili na bradlji pod vodstvom Oskarja Korena. Slavnostna govornica je bila dr. Branka Lapajne. (Njen govor je priobčen na str. 7 današnje A.D.)

Ves dan je potekel v lepem in prijateljskem vzdušju in v splošno zadovoljstvo udeležencev. Mnogi so si lahko nabavili tudi različno slovensko čtivo, ki je bilo na razpolago.

Le tisti, ki pripravljajo take ali slične prireditve, vedo, koliko priprav je potrebnih, koliko ljudi prostovoljno priskočijo na pomoč, da se prireditev izvede. Zato bi se tem potom rad v imenu odbora Slovensko-kanadskega sveta vsem nastopajočim, vsem delavkam (dalje na str. 6)

Vtisi ob 26. Slovenskim dnevom

TORONTO, Ont. — Sredi kanadskega poletja, sredi potovanja po modernih velecestah, preko zelenih gozdov in tihih voda počitniških krajev, smo spet zaslišali klic domačih glasnikov k praznovanju šestindvajsetega slovenskega dne, posvečenega slovenski mladini.

Tako smo za nedeljo, 28. julija, prosili Stvarnika za lepo vreme, da bi v čimvečjem številu mogli prisostvovati sv. maši in kulturnemu programu na Slovenskem letovišču pri Boltonu, ki je zbirališče rojakov iz Toronta in drugih ontarijskih krajev, prizorišče Telovih procesij, eno najlepših mest, kjer se zbirajo Slovenci v poletnih mesecih. Poleg praznovanja Telove procesije, Slovenski dan zbere največ obiskovalcev.

Letošnje šestindvajseto narodno zborovanje je zopet zbralo rojake od Windsorja, St. Catharinesa in Hamiltona do Ottawe in Montreala. Bil je dan naše mladine. Krogu svetovnega leta mladine se je pridružila tudi naša. Pri jutranji sv. maši je č.g. Kopač v priložnostni pridigi nanizal globoke misli o problemih in preizkušnjah, ki jih srečuje današnja mladina.

Slovenskega rodu otroci pa

imajo še težje naloge v novem, modernem svetu, ker žive v dvojni kulturi. Toda prav na tem položaju si morejo pridobiti dvojno duhovno bogastvo, predvsem pa utrditi katoliško miselnost, ki je bistvena slovenskemu narodu. Iz te katoliške miselnosti izvira vsa naša tisočletna kultura, naš jezik, naša književnost, naša živlavost in moč kljubovati tujim vplivom in preživljati zgodovino kot narod od časov svetih bratov Cirila in Metoda.

Starejši rod, ki mu vetrovi let in časa vsipajo belino na pot življenja, polagoma predaja prapore praznovanja narodnih idej mlajšim, z upanjem, da njih delo ni bilo zastonj.

Ni še čas pokoja. Domovina pod Triglavom kliče: Ne pozabite, da ste sinovje in hčere slovenske zemlje, da požete njene pesmi, vriskate in jokate iz slovenskega srca, ljubite, molite in častite Boga v zvesti materini govoric, požete Mariji v slavo, ker ste rastli in živeli iz otroških, mladih let v varstvu njenih cerkva, posejanih po dolinah in gričeh širom domovine kot sveži šopki ljubezni in spoštovanja do vsega, kar je božjega in človeškega dostojanstva vredno.

Anica Resnik

KOLEDAR PRIREDITEV

V »Koledar« pridejo prireditve društev in drugih organizacij, ki objavljajo v »Imeniku društev« vsak mesec. Vključene so tudi prireditve, ki so v uredniškem mnenju koristne za našo skupnost.

AVGUST

24. — Balincarski krožek Slovenske pristave priredi piknik z večerjo na SP.
25. — Belokranjci prirediti piknik na Slovenski pristavi. Igra Tone Klepec orkester.
25. — Slovenski dom v Collinwoodu priredi letni »Povratek domov« veselico.

Od 28. avgusta do 2. septembra bo v Clevelandu in okolici nastopal Lojze Slak ansambel iz Slovenije. Seznam teh nastopov objavljamo ob priliki druge v AD.

SEPTEMBER

8. — St. Clair Rifle klub in Primorski klub priredita piknik na Lovski farmi, 6599 Ravenna Rd.
13. — Kartna zabava v korist Slovenskega doma za ostarele, v dvorani pri Mariji Vnebovzeti na Holmes Ave.
14. — Ob praznovanju 25-letnice Frank Sterletove Slovenian Country House nastopa v clevelandskem Music Hall ob 8. uri zvečer Slavko Avsenikov ansambel.
15. — Vinska trgatev na Slovenski pristavi.
15. — Oltarno društvo fare sv. Vida priredi kosilo v šolskem avditoriju.
22. — Društvo SPB Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

Anton M. Lavriša

ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)

Complete Legal Services
Income Tax-Notary Public

18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

1053 E. 62. cesta 431-2088

— V družinski lasti že 82 let. —

29. — Baragov dan pri Mariji Vnebovzeti na Holmes Ave. Sv. maša ob 12. uri, ob 1.30 kosilo v Slov. domu na Holmes Ave.

OKTOBER

5. — Fantje na vasi prirediti koncert v SND na St. Clair Ave. Gostuje oktet Zvon iz Fairfielda. Začetek ob 7. zv. Igra Alpski sekstet.
6. — SKD Triglav, Milwaukee priredi vinsko trgatev.
6. — St. Clair Rifle Club priredi pečenje školjk na Lovski farmi.
19. — Tabor DSPB Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.
19. — Glasbena Matica poda koncert z večerjo in plesom v SND na St. Clair Ave.
20. — Občni zbor Slovenske pristave.
20. — Slomškov krožek priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 popoldne.
27. — Koroški pevski zbor Kočna poda koncert v dvorani pri Sv. Vidu.

NOVEMBER

2. — Štajerski klub ima martinovanje v dvorani sv. Vida. Igrajo Veseli Slovenci.
- 8., 9. in 10. — Jesenski festival pri Sv. Vidu.
9. — Belokranjski klub ima martinovanje v SND na St. Clair Ave., ki bo obenem 20-letnica kluba. Igrata orkestra Veseli Slovenci in Tone Klepec
17. — Slovensko-ameriški kulturni svet priredi banket in program na čast Franku J. Lauschetu ob priliki njegovega 90. rojstnega dne, v SND na St. Clair Ave.
30. — Ameriška Dobrodelna Zveza priredi banket ob 75. obletnici ustanovitve, v SND na St. Clair Ave.

DECEMBER

1. — Miklavževanje Slovenske šole pri Mariji Vnebovzeti v Collinwoodu. Ob 3. uri pop. v šolski dvorani.
8. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi miklavževanje v farni dvorani. Pričetek ob 3. uri popoldne.

Komentar h »Komentarju« Cvetke Kocjančič

TORONTO, Ont. — Vesel sem, da je urednik *Ameriške Domovine* dr. Susel dal ge. Cvetki Kocjančič na razpolago strani »Kanadske Domovine« za njen obširen »komentar«, v katerem poskuša odgovoriti na moj članek »Slovenska Izseljenska Matica in zdovski Slovenci« (A.D., 18.6.1985), in na uvodniški članek »Slovensko beračenje« I - II, ki ga je napisal urednik (A.D., 18. in 21. junija 1985).

Namena nimam, da bi se z go. Kocjančičevo spuščal v polemiko. Prvotno nisem imel niti namena odgovoriti, četudi me je osebno napadla in prikazala kot »slab zgled« kristjana in Slovenca. Ker se pa na večih mestih poslužuje neresnice, me je takorekoč primorala, da ji odgovorim. Ne sicer v svojo osebno obrambo, pač pa v obrambo resnice, katere se ona previdno izogiblje.

V prvem delu svojega dopisa nam je ga. Kocjančič nadrobila »nekaj idej v premislek o svobodi in demokraciji«, kot da smo mi ubogi reveži včeraj z lune padli in sta nam ta dva pojma tuja in rabita njeno razlago. Njeno pojmovanje in razlaga svobode in demokracije pa stojita na silno šibkih nogah, kajti niti enkrat ne omenja nedemokracije sedanjega komunističnega režima doma, pač pa nedemokracija očita politični emigraciji, meni pa, da živim v neki fantaziji, ki jo predstavlja »utopična Slovenija« v svetu.

S tem, da je zapustila svojo rodno domovino (četudi le iz ekonomskih razlogov), je tako postala del te »utopične Slovenije« tudi ona, razen, če se je pri štetju kanadskega prebivalstva, ki ga navaja, izjavila za Jugoslovanko. To ji je gotovo ostalo od šolske izobrazbe, ker danes komunisti delajo na tem, da bi slovenski narod »pojugslovanili«. Komunistem je namreč internacionalen

in nacionalizem v komunistični družbi nima mesta. Zato nacionalizem dušijo v Makedoniji, na Hrvaškem in tudi v Sloveniji.

O ustanovitvi Zveze slovenskih društev v Kanadi ga. Kocjančič trdi, da so bila vsa torontska društva obveščena o pripravah na ustanovitev meddržtvenega odbora in bila povabljeni k sodelovanju. To ne odgovarja resnici. Kot predsednik Društva Slovencev Baraga (društvo obstoja že 25 let!) nisem dobil nobenega obvestila, še manj pa vabila. Počemu torej nekaj trditi, kar ne drži?

Bralec, ki ne pozna torontskih razmer, bo sodil po pisanju ge. Kocjančič, da je Zveza slovenskih društev v Kanadi edina organizacija, ki naj bi tej »utopični Sloveniji v svetu« vladala. Že več let namreč obstoja Slovensko-kanadski svet (Slovenian Council of Canada), ki tudi združuje številne organizacije, ki se ukvarjajo s kulturnim, športnim, prosvetnim, verskim in družabnim delom v prid kanadskih Slovencev.

Ga. Kocjančič trdi, da pod pojmom »narodna zavest« ne pojmujejo zavzetosti za te ali one politične ideale in ideologije, v isti sapi pa krepko zagovarja jugoslovanske politične predstavnike, ki so baje spoštovani v kanadskih krogih, le med politično emigracijo ne. To verjamem, ker diplomatski protokol od kanadskih (in tudi ameriških, op. ur. A.D.) poli-

Zasadili smo lopato

(Nadaljevanje s str. 5)

najlepši spomenik sodelovanja plemenitih Slovencev pri delu za ostarele Slovence, da tistim, ki na stara leta nikogar nimajo, olajšamo njihovo življenje na večer življenja.

Če je kdo pripravljen kaj prispevati za dom Lipa, naj pošlje svoj dar na:

Janez Kopač, C.M.,
739 Brown's Line,
Toronto, Ont.,
Canada M8W 3V7

Mi smo za povezavo med Slovenci v Kanadi in v ZDA, in za povezavo s Slovenci v domovini, a ne pod vodstvom komunistične vlade, take, kot je sedaj. Kadar bo prišlo do narodne sprave in do iskrene, ga sodelovanja, da bomo lahko pošiljali v Slovenijo slovenski tisk in bomo priznani kot poštene ljudje, ki prav tako ali še bolj kot oni ljubimo Slovenijo in slovenski narod, takrat bomo lahko tako ali še bolj sodelovali s Slovenci v domovini. A prepričala nas bodo šele dejanja, ne samo lepe besede!

— Janez Kopač, C.M.

tikov to zahteva, od nas pa ne.

Tudi slovensko zastavo s peterokrako gospa omenja, ki da je mednarodno priznana, samo politična emigracija jo odklanja. To pa zato, ker je bila slovenska narodno-zgodovinska zastava rojena l. 1848 v času »pomladi evropskih narodov«, brez rdeče zvezde. Rdeča zvezda pa je simbol mednarodnega komunizma, izrodek ruske boljševiške revolucije, po kateri so Tito in njegovo pajdaši skrojili novo Jugoslavijo, na njene zastave pa prilepili krvavi madež. Celo Čeho-Slovaki so ohranili svojo narodno zastavo, in tudi Poljaki — brez zvezde ali srpa in kladiva.

Ga. Kocjančič veliko govori o strpnosti, krščanski ljubezni, usmiljenju, miroljubnosti in ponižnosti. Ali se je dobra gospa kdaj vprašala, kje so partizani pustili te vrline, ko so v Teharjih, Kočevskem Rogu, Škofji Loki in drugih krajih kot živino pobijali razorožene in zvezane domobrance, potem ko so jih v maju 1945 Angleži s prevaro predali Titovim rabljem? Ali se kdaj vpraša, počemu je preko 60.000 Slovencev zapustilo svoje domove in vse imetje in odšlo v tujino?

Verjetno se ne bavi s takimi vprašanji, ker bi se znalo zgoditi, da bi se dokopala do resnice. Spomenka Hribar bi jo lahko nekoliko podučila o teh stvareh, saj vem, da je bila rojena, ko so bila masovna grobišča v Kočevskem Rogu že zasuta, ali pa je bila mlado dekletce in »pionirček«. Čeprav trdi, da je v Kanado prinesla svojo krščansko vero, ki se je je naučila v »komunistični domovini«, ne more zanikati dejstva, da ji te vere ni dala »komunistična domovina«, temveč dobra vzgoja skrbne in verne matre, pa morda še kak duhovnik, če je hotela vero ohraniti, kajti verouk je danes v slovenskih šolah tabu — seme klerikalizma! —, katerega se vodilni komunisti grozno bojijo.

Zato je morda tudi zmotno zapisala, da je Kristus že pred 2000 leti obljubljal »raj na zemlji«. Vsak šolar, ki obiskuje slovensko šolo v naših župnijah, bi ji lahko pojasnil, da je Kristus na križu umrl in čez tri dni od mrtvih vstal ter nam s tem odprl pot v raj v nebesih in ne na zemlji.

V drugem delu svojega dopisa ga. Kocjančič piše o Ultra zvok aparatu, ki naj bi ga za \$100.000 zdovski Slovenci kupili za Onkološki inštitut v

(Dalje na str. 7)

Kanadski rojaki!
Poročajte o društvenih
in osebnih novicah!

Govor gđ. dr. Branke Lapajne na XXVI. Slovenskem dnevu v Torontu:

Letošnje leto je bilo proglašeno kot Mednarodno leto mladine. V tej zvezi sem dobila častno nalogo govoriti o dolžnostih oziroma obveznostih slovenske mladine.

Kanadska mladina slovenskega porekla ima dve dolžnosti. V prvi vrsti, kot rojeni kanadski državljani, imate obveznost biti zvesti Kanadi in njenemu demokratskemu sistemu. V zvezi s tem morate biti pripravljeni boriti se za osebne in skupne pravice in svobodo. Če vidite, da izgubljamonekatere pravice, morate se boriti za to, da se ohranijo, tudi če taka pozicija morda ni popularna. Brez osebne svobode, brez verske svobode, svobode govora, misli in dejanj, je človek kakor priklenjena žival, brez upanja v bodočnost.

Danes se najdejo ljudje, ki pod okriljem lepih obljub delajo, da bi vam in nam vzeli vse, kar nam je najdražje, našo svobodo in morda celo naše življenje. Pripravljeni morate biti dobro presojati, kaj vam obljublajo in kaj je njihov končni cilj. Obljube so lepe in privlačne, resnica, ki nas s temi obljubljami čaka, je pa kruta in nečloveška.

Kot mladina slovenskega porekla je vaša druga dolžnost slovenskemu narodu in njegovi kulturi. V tem oziru ni dovolj le to, da ste morda član katere plesne skupine ali pa to, da na vprašanje »Kateri narodnosti ste?« odgovarjate: »Jaz sem Slovenec«. Najprej je važno znanje slovenskega jezika. Jezik je najvažnejše sredstvo za razumevanje pripadnika katerega koli naroda.

Brez znanja slovenskega jezika ne morete razumeti literarnih del Prešerna, Vodnika, Gregorčiča itd., ali starih narodnih povesti in pesmi. Brez znanja slovenskega jezika ne morete razumeti duše slovenskega naroda, duše, ki nas razlikuje od drugih narodov. Mogoče vam je težko učiti se slovenščine. Malo truda je res potrebna. Znanje drugih jezikov pa nikoli ne škoduje, še manj pa znanje materinskega jezika. Stari slovenski pregovor pravi: »Koliko jezikov znaš, toliko ljudi veljaš.«

Slovenska literatura je zelo stara in bogata. Od prvih zapiskov tako imenovanih Brižinskih spomenikov, prvi dokument v katerem koli slovenskem jeziku, do Cankarja, Prešerna, Vodnika, Gregorčiča, Jurčiča, Levstika itd., smo Slovenci dvignili naš jezik na

isto višino z drugimi evropskimi jeziki. Nezanje slovenskega jezika zapre vrata k razumevanju teh literarnih del.

Že proti koncu 19. stoletja je bila nepismenost pri Slovencih najnižja na svetu. V istem času je Mohorjeva družba, po nekaj desetletjih delovanja, izdala vsega skupaj več milijonov knjig. Vsaka družina, kmečka ali meščanska, je imela vsaj nekaj izvodov Mohorjevih knjig. Povprečno so Slovenci čitali štirikrat več knjig na osebi kot npr. Angleži.

Kakor literatura, tako je slovenska zgodovina malo znana v tujini. Razen kratke dobe, smo bili Slovenci od naselitve pod vplivom oblasti tujih narodov. Zaradi tega je potem tudi naša zgodovina izgubljena in smo Slovenci vključeni v zgodovino Bavarcev, Frankov in Habsburžanov. Če je omenjena slovenska zgodovina, je običajno omenjena samo mimogrede. Ko sem raziskavala za mojo disertacijo o Trubarju in slovenski reformaciji, sem našla samo en odstavek v neki angleški knjigi o reformacijski dobi in še ti podatki niso bili točni.

Za tako majhen narod, kakor smo Slovenci, smo v naši zgodovini veliko dosegli in doživeli. Naši rojaki so dostikrat dosegli slavo, ampak pod okriljem drugega naroda. Še danes, ko kakšen drug narod šteje naše znanstvenike za svoje, svet ne ve, da so to Slovenci oziroma slovenskega porekla.

Koliko nas ve, da je bil škof Jurij Slatkonja, prvi redni škof Dunaja, Slovenec? Ali pa da so bili Slovenci dr. Jože Štefan, svetovno znani fizik, Johann Puch (Janez Puh), industrialec in proizvajalec koles, motorjev in avtomobilov, ter dr. Frederic Pregl, Nobelov nagrajenec v kemiji in oče mikro-analize? Ali vemo, da sta bila Slovenca Laurenz Koschier (Lovrenc Košir), oče poštne znamke, in Janez Žiga Popovič, znan kot »ustanovitelj visoko-nemškega jezika«?

Koliko nas vedo, da je graf Georg Leo von Caprivi, prvi nemški kancler za Bismarckom, bil potomec slovenske družine iz Koprivnika. Koliko nas ve, da je bil Janez Vaikard Valvasor član slavne angleške »British Royal Society«, da je Filharmonska akademija, ustanovljena v Ljubljani leta 1701, najstarejša v Evropi, ali pa da je slovenščina še celo kratek čas bila uporabljena na Habsburškem dvoru? To je

samo nekaj primerov; lahko bi omenila še več.

Čez tisoč let smo bili Slovenci prisotni pri vseh važnih zgodovinskih dogodkih, ima pa naša zgodovina tudi svoje posebnosti.

Koliko ljudi ve, da smo imeli Slovenci prvi demokratski način izvolitve vladarja v ustoličevanju karantanskih vojvod? Gre za obred, ki se je vršil na knežjem kamnu na Gosposvetskem polju blizu Celovca. Vsi polnoletni Slovenci so imeli pravico glasovati za vojvodo, kar razlikuje Karantanijo od tako imenovane grške demokracije. Pri starih Grkih so imeli pravico glasovanja samo ljudje, ki so imeli določeno količino zemlje. Pri Slovencih take omejitve ni bilo.

Ko je sprejel oblast, je vojvoda obljubil, da bo pravičen, da bo ostal zvest pravi veri ter bo skrbel za deželo in njeno prebivalstvo. Danes je na plošči ob knežjem prestolu ustoličevanje karantanskih vojvod opisano tako, da bralec lahko misli, da je bil to stari avstrijski običaj. Obred ustoličevanja, ki sta ga opisala Aeneas Silvius Piccolomini, poznejši papež Pij II., in francoski filozof Jean Bodin v njegovi »Les six livres de la republique«, je bil Thomasu Jeffersonu poznan, ter je verjetno vplival na njega, ko je pripravljala ameriški »Declaration of Independence«.

V srednjem veku za dobo več kot 200 let smo Slovenci živeli na meji vzhodnega sveta, kot zadnja obramba proti turškim napadom. Ta doba, ko so Turki napadali in ropali po slovenskih krajih, je pustila svoj sled. Še danes lahko vidimo cerkve z visokimi zidovi na samotnih gričih, zidane za obrambno in zatočišče.

V času kmečkih vstaj smo tudi Slovenci imeli naš »boj za staro pravdo«, poskus zmanjšati težko tlako, katero so morali kmetje plačevati. Leta 1713 je bil v Evropi zadnji kmečki punt, tako imenovani Tolminski punt. Ta dogodek je zelo pomemben, ker so se Tolminci uprli samo goriškim grofom in gosposki, proglasili pa, njihovo zvestobo cesarju. Vsi prejšnji panti ali kmečke vstaje v Evropi so bili zopet vso oblast.

Doba protestantske reformacije, katera se je pri Slovencih pojavila v prvem desetletju po začetku v nemških deželah, je za nas zelo pomembna. Protestantizem se je za kratek čas sorazmerno daleč razširil po slovenskih krajih. Zavrtnjena od protireformacije in iztrebljena iz slovenskih dežel, reformacijska doba nam je poklonila z zgodovinskega vidika velik dar v obliki prvih tiskanih slovenskih knjig.

Primož Trubar in njegovi sodelavci so pripravili in izdali več kot petdeset knjig. Od prvih poizkusov — Abecedarium in Katechismus — do prevoda celega svetega pisma, so reformatorji uspeli dvigniti slovenski jezik od jezika kmetov do

literarnega jezika. Ta uspeh je dal novo spodbudo in zagotovil, da je slovenščina obdržala svoje mesto med drugimi evropskimi literarnimi jeziki.

Naslednji pomembnejši dogodek v slovenski zgodovini je bil ustanovitev Ilirske province. Četudi ta doba ni trajala več kot štiri leta, do Napoleónovega poraza leta 1813, je ta kratek čas spodbudil slovensko narodno zavest. Že leta 1848 so mogli Slovenci proglašiti narodni program »Zedinjena Slovenija«, ki je pa bil uresničen šele po prvi svetovni vojni, toda brez pomembnih delov Koroške in Goriške oziroma Tržaške Slovenije.

Tisoč let pod tujo, nemško oblastjo ni mogli uničiti slovenskega narodne zavesti, jezika in kulture. Da so se Slovenci obdržali, se čudijo tuji akademiki in znanstveniki. Upajmo, da bomo tudi v naslednjih tisoč letih uspeli obdržati našo bogato kulturno in literarno dediščino. Veliko pa je odvisno od vas in vaših otrok.

Med nami so danes ljudje, kateri radi verskega, političnega ali osebnega prepričanja, zaradi principov, so zapustili vse, kar so poznali: dom, starše in domovino, in se podali v njim neznani tuji svet. Ljubezen do slovenskega naroda jih je vodila, da so obdržali mate-

rinski jezik in si ustvarili majhen košček stare domovine v novi domovini. Nepozabljeni so pa tisti, ki so izgubili vse, izgubili življenje v boju za dom, narod in Boga. Bili so žrtve izdajstva in jim ni bilo dano uresničiti življenjskih načrtov. Vaša dolžnost je zagotoviti, da se niso žrtvovali zastonj.

Ali ste pripravljeni boriti se za to, da se svoboda v tej kanadski zemlji ohranja? Ali ste pripravljeni ostati zvesti principom, brez katerih noben razumen človek ne more biti? Nekoč mi je nekdo rekel, da se od principov ne da živeti. To je res. Principi vas ne bodo obogatili, ampak — brez principov pošten človek ne more živeti.

Naj svoj govor zaključim z besedami škofa Antona Martina Slomška:

»Ne bodi vas sram, da ste Slovenci. To naj bo naša čast. Vedimo se tako, da bomo vse časti in hvale vredni pred Bogom in pred ljudmi. Slaba navada Slovencev je, da se svojega rodu sramujejo in slovensko govoriti nočejo. Nikarte tega, ljubite svoj narod, spoštujte svoj jezik.«

Med vsemi jeziki mora biti Slovincem naš materin jezik najljubši.«

— Konec —

Komentar h »Komentarju«

(Nadaljevanje s str. 6)

Ljubljani. Nič ne vidi narobe, če ima vmes svoje prste Izseljenska Matica — aparat slovenske vlade —, celo zagovarja stike z njo kot »konstruktivni dialog«. Zopet pa ne more mimo mene in pravi, da je moje pisanje kaj slabo razkužilo za njene preproste možgane, v katerih je kljub vplivu kanadske družbe še vedno ostal trden slovenski kmečki značaj, ... ker mu je bilo merilo za oceno ljudi predvsem zdrav razum in pošteno srce. Zato je čez 60.000 Slovencev (v veliki večini kmetje) zapustilo domovino, ker so partizane ocenili po zdravem razumu in s poštenim srcem.

Naslednji odstavek moram dobesečno navesti, ker v njem ga. Kocjančič takole soočuje slovensko »beračenje« in kanadsko »prosjačenje«:

»Nabiralna akcija ni 'beračenje', kot jo imenuje Ameri-

ška Domovina. Na ta način zbirajo denar številne kanadske bolnišnice, da ne omenimo drugih ustanov in podpornih društev v korist raznim boleznim. Če lahko na ta način 'prosjači' bogata kanadska družba, tudi za Jugoslavijo ni sramota, če si ne morejo njihove bolnišnice nabaviti vse sodobne tehnične aparature, s katerimi bi lahko bolj uspešno zdravili svoje bolnike, samo iz državnega proračuna.«

Če bogata kanadska družba »prosjači« za svoje bolnišnice in druge ustanove, to dela med svojimi državljani. Dostikrat na poseben način. Kdo je pozabil mladega fanta Terryja Foxa, ki je za raziskavanje raka nabral milijone dolarjev s tem, da je po eni nogi prehodil velike daljave preko Kanade (drugo nogo je bil izgubil zaradi raka), pa svojega maratona

(Dalje na str. 8)

“SLOVENIA RADIO PROGRAM”

HEARD COAST TO COAST

3 till 4 on Saturday afternoons E.S.T.

on N.B.N. Cable TV systems.

PAUL M. LAVRISHA

1004 Dillewood Rd.

Cleveland, Ohio 44119

Za zanesljivost in stvarnost cen pri "kupovanju" ali prodaji Vašega rabljenega avtomobila se Vam priporoča slovenski rojak

Frank Tominc lastnik

CITY MOTORS

5413 St. Clair Ave.

tel. 881-2388

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

(nadaljevanje)

Podeželski Patani so napolnjeni, nezanesljivi in zvičajni. Radi streljajo zaradi ropanja, posebno če lovijo turiste. Neredko sem slišal o njih pobojih in ko sem se nekoč vozil iz Pešavarja proti prelazu Kohatu, sem izza skalovja slišal pokanje. Oficir, ki je vozil, je pogljal z vso silo. Prepričan je bil, da so oddaljeni strelji namenjeni nama.

V dolini za prelazom Kajber je državna meja med Pakistanom in Afganistanom. Imel sem dovoljenje, nadaljevati pot v Kabul, a čas ni dopuščal, ker je bil na vrsti služben obisk oddaljenega mesta Kvet. Poleg tega je prišlo do nepravilnosti z afganskimi obmejnimi stražami.

Poklonili so nam košarico poznih, debelih, izredno dobrih češenj, jaz pa sem jim del na klop steklenico škotskega viskija. Dasi mohamedanci, so vsi pili njim prepovedan alkohol. Ne spominjam se besed, katere je Nada za šalo izrekla, bilo je nekaj glede Patanov z afganske strani, ki so vdiral preko meje. Stražniki pa niso poznali šala. Ko sem se pogovarjal z oficirjem pod češnjo, sta jo dva hotela aretirati in peljati s seboj v stražnico.

Prišlo je do pričkanja med stražnikoma in oficirjem. Besede nisem razumel, a pričala sta menda oficirja, da je Nada izrekla nekaj prepovedanega ali žaljivega o njih državi. Zaradi nerazumevanja jezika smo potratili uro, predno so nama Afganci pustili stopiti nazaj čez mejo.

Iz Šukurja ob srednjem teku reke Indus, kjer plodovita polja nadomesti južna puščava, je vožnja z vlakom do Kvet trajala ves dan skozi nepopisno siromašne suhe kraje brez vsakih voda do višine okoli dva tisoč metrov. Tam pa je narava pokrita z bujnim rastlinstvom in plodovitimi njivami. Sredi te obmejne pokrajine je Kvet povsem novo in moderno mesto, zgrajeno pred leti, ko so potresi do tal uničili vsa poprejšnja selišča.

Načelnik policije Ikbāl, orjaški Patan, naju je nastanil v državnem prenočevališču. Čuden človek, izobražen, zelo ustrežljiv in duhovit, je na primer s ponosom pripovedoval, da je ob neki priložnosti v času klanja v letu 1947 s sekiro obglavil sedem »brezverskih« Indijcev.

Imel je šest žena. Po verski postavi, je rekel, mu je bilo dovoljeno vzeti za ženo samo štiri. Nama je predstavil samo eno, Angležinjo. Drugim ni dopuščal odhajati iz harema in

tujcem jih ni predstavljal. Rekel je, da so dobre in poslušne žene, bolj uslužne kot Angležinja, na katero pa je bil ponosen, ker je bila družabna in se je znala obnašati v prisotnosti tujcev.

Nada bi se bila rada seznanila z vsemi šestimi ženami v haremu, a meni je bila načelnikova staromodnost s skrivanjem boljših polovic všeč. Drugod se je v dveh primerih zgodilo, da mi je gostitelj predstavil svoje žene in me po večerji silil, naj povem, katera mi je bolj všeč. Take vljudnosti lahko zapeljejo v zelo zamotane okoliščine.

V visokih planotah nad Kveto je jezero po imenu Hana. Ikbāl in njegova Angležinja sta s podrejenimi oficirji priredila piknik za naju v tem zalem kraju. Nikjer na svetu nisem videl večjih in lepših divjih rož (vrtnic) kot ob potoku, ki se steka v jezero. Ikbāl jih je šel nabirati in jih poklonil ženam, se obnašal kot nežen otrok, obenem citiral neko lirsko perzijsko pesem o rožah.

Na misel mi je prišlo njegovo pripovedovanje o divjem klanju in o ponosu, s katerim se je spominjal, kako uspešno je ubijal. V človeku je res več kot ena sama narava.

Omenjene kraje sem službeno večkrat obiskal, a neki kraj na severu samo enkrat, čeprav sem prebivalcem, ki so me ugrabili, svečano obljubil, da se vrnem. To je bilo v nedostopnem, spornem ozemlju Gilgit, katero so zasedli in še zasedajo pakistanski vojaški oddelki.

V tej pokrajini se spaja najvišje gorovje sveta: Himalaja z vzhodne, Hindukuš z zahodne strani. Cela vrsta je gorskih grebenov, ki segajo v višine nad 8.000 metrov. In tod se vleče povečini neprehodna in nedoločena meja s Kitajsko na severu, Afganistanom na zahodu in tik za njo s sovjetsko državo.

V Gilgit in Hunzo ob kitajski meji me niso klicali ravno službeni opravki. Tja me je mikalo iti največ zato, ker je pakistanska vlada prepovedala dostop tujcem in izključila celo ameriško diplomatsko osebje. Kaj neki imajo tako tajnostnega, da niso izdajali dovoljenj za izlete!

Njih reklama je vabila turiste, naj si ogledajo lepote ondotnih gora, jezer in globokih dolin. Odločil sem se za ta izlet po dovršenih opravkih v mestu Ravalpindi, kjer mi je policijski načelnik izdal dovoljenje v imenu varnostne službe za državo.

V pokrajino in mestece Gil-

git ni tedaj vodila nobena pot in še dandanes divji tek reke Indus, ki je edina dolina, vodeča v ozemlje, ne dopušča, da bi zgradili primerno cesto. Med brezdanjimi globinami, katere je izkopal mogočni tok, so le steze za vzpenjanje navzgor in navzdol. Ježa po teh strmih stezah ob Indusu bi trajala tedne.

Z letalom je polet iz Ravalpindija do Gilgita trajal uro in pol. Tudi ta se mi je zdel silno nevaren. Mestece Gilgit je namreč globoko v neširoki dolini reke, ki se pred izlivom v veletok Indus zoži v sotesko. Dolino pa obdajajo tako visoke gore, da nad letališčem ni zadostnega prostora za kroženje in varno spuščanje nizdol. Zato mora pilot namesto v ravni črti iskati smer med gorami nad dolinami in leteti zaradi ovinkov doline razmerna počasi.

Med poletom, ki je gotovo varen, ker bi se ga drugače ne posluževali, se zdi, kakor da gore z ledeniki lete mimo letala in da se bo polet vsako minuto s treskom končal ob tem ali onem skalovju gore.

Nenadno se je letalo ponižalo v dolino nad rečnim tokom med temnimi stenami skalovja. V hipu je kazalo, da se bo letalo razbilo v divjih čerch, pa kakor da je nevidna roka odmaknila gore, se je odprla širša dolina z mestecem sredi polj in žlahtnih sadovnjakov.

Kraj Gilgit tedaj ni štel več kot nekaj tisoč prebivalcev, pokrajina pa, po obsegu večja kot Slovenija, mogoče trideset tisoč. Upravo te dežele je vodil nekak guverner, general divizije, imenovan na to mesto od zvezne vlade v Karačiju.

Ker Gilgit tedaj še ni imel hotela in tudi ne državne hiše za prenočevanje vladnih obiskovalcev, sem bil gost pri guvernerju in to ves teden. Ljubezni gostitelj mi je dal na razpolago celo dvorano; ni pa bilo postelje in posteljnine. Potrebno za sebe in pomočnika Karla sem si izposodil pri vojaški komandi za Gilgit in deželo.

Poleg Gilgita je Hunza s tri tisoč prebivalci edini pomembnejši kraj dežele. Po svoji preteklosti bi se Hunza lahko primerjala s Črno goro. Skozi stoletja so razna mogočnejša plemena podjarmila sosednje dežele, Hunza pa se ni nikoli pokorila in ostala je svobodna do današnjega dne.

(Dalje prihodnji tork)

KOMENTAR H »KOMENTARJU«

(Nadaljevanje s str. 7)

ni dokončal, ker je prej umrl. Za njim prav tako Steve Fonyo, ki je tudi po eni nogi prehodil Kanado od Atlantika do Pacifika in s tem nabral ogromne vsote denarja.

Zakaj bi ne mogli kaj takega izvesti v domovini? Ali je doma beračenje sramotno, le med zdomskimi Slovenci ne? Sicer pa sem zapisal v K.D. z dne 18. julija: »Kakor sem že dejal: živimo v svobodni deže-

li. Tisti, ki mislijo, da bodo s tem domovini pomagali (saj je menda treba nabrati le \$100.000, kar bi lahko dobili, če bi le eno Titovih vil prodali), jim dajem svoj blagoslov in želje za uspeh.«

Vsekakor bo tajnik Izseljenške matice vesel svojega uspeha, ko bo Onkološki inštitut dobil Ultra zvok aparat in tako prihranil slovenski vladi stroške. Zadovoljna je ga. Kocjančič, da se je lahko »svobodno izrazila« v demokratičnem časopisu *Ameriška Domovina*.

Kar še ostane je vprašanje ljubljanskega *Dela*, če bo pripravljen na tak demokratičen način dati nam na razpolago svoje strani, kot je to storila *Ameriška Domovina* v slučaju ge. Cvetke Kocjančič in njene akcije za »konstruktivni dialog« s SIM.

Otmar Mauser

Nekaj misli

TORONTO, Ont. - Zanimivo, res zanimivo, kako po 40 letih prihaja na dan želja po povezavi društev za sodelovanje s komunističnim režimom v Sloveniji. Natančno vprašanje, kaj je komunistični režim naredil za kulturo v domovini.

Vse od l. 1941 naprej so komunisti streljali, pobijali, klali in sežigali nedolžne Slovenke in Slovence po vaseh in gozdovih. Če bi nema drevesa lahko govorila, bi vedela povedati in odkriti mnogo zločinov. O teh grozodejstvih je bilo precej objavljeno. Komur gre za resnico, se lahko prepriča. Tisti, ki smo ostali živi, se še dobro spominjamo tistih groze polnih let.

Nikoli ne bom pozabila, kar sem videla 26. maja 1942. v Ljubljani pred Ljudsko kuhinjo v Strelški cesti. Na tleh sta ležala ustreljena univerzitetni profesor dr. Lambert Ehrlich in akademik Viktor Rojic. Ko sem šla mimo, sem videla, da je italijanski karabinjer, ki je stal zraven za stražo, imel solze v očeh. Tujec je torej jokal ob tem prizoru, komunistični Slovenec jima je bil pa uničil

življenje s kroglo.

In sedaj naj Slovenci v svobodnem kanadskem svetu sodelujemo s takim režimom, ki je moril nedolžne ljudi med vojno in po njej. Ga. Kocjančič verjetno ni prebrala Črni bukev, ki so izšle v Ljubljani l. 1944. Ta knjiga vsebuje slike in seznam pomorjenih Slovencev in Slovenk v medvojnih letih 1941, 1942 in 1943.

Seznam je dolg in med pahljicami lahko marsikdo spozna svoje znance, prijatelje in sorodnike. In temu ogromnemu številu je treba dodati še tisoče, ki so bili trpinčeni in pomorjeni v l. 1945 na najrazličnejših krajih Slovenije. Treba je pač prebrati zgodovino in vsakomur postane lahko jasno, da komunistični režim ne zna sodelovati, ampak le ubijati vsako demokracijo in vse demokrate.

Zdaj je pa tukaj spretno nastavljena past pod imenom Zveza slovenskih društev v Kanadi. Tega pokroviteljstva nismo potrebovali doslej in nam ga ni treba za naprej. Slovenci v Kanadi, v Združenih državah, v Argentini in drugje po svetu so si znali pomagati brez pokroviteljstva. To dokazujejo številne organizacije, cerkve, društveni in lastni domovi, kar vse je delo ljudi, ki so se po l. 1945 znašli v svetu brez vsega. Komunističnega raja v domovini pa ni in ga tudi ne bo, čeprav so ga obehtali.

Ko sem prebrala o nabirki za Ultrasound, sem se spomnila, kar sem brala v francoski reviji *Le Point*, dec. 19-25, 1983, str. 48 spodaj. Takole je zapisano: Le trésor de Tito, v slovenskem prevodu: »Titov zaklad«.

Takole piše revija: »Inventar dobroimetja za pokojnim maršalom Titom ni bil brez presenečenja: odkrili so takorekoč skoraj tona zlata (960 kg v palicah), ki ga je bivši jugoslovanski predsednik nabral med svojim vladanjem.« Lahko bi torej s tem zlatom poplačali mnogo dolga in kupili tudi ultrazvok aparat. Mar ne?

- M. Markoš

- NAROČILNICA -

Želim postati naročnik časopisa »Ameriška Domovina«

Združene države:

_____ Za eno leto - \$33.00.
_____ Za pol leta - \$18.00.
_____ Za tri mesece - 15.00.

Kanada:

_____ Za eno leto - \$42.00.
_____ Za pol leta - \$27.00.
_____ Za tri mesece - \$17.00.

Petkova izdaja:

_____ \$18.00 na leto v ZDA.
_____ \$22.00 na leto v Kanadi.

Dežele izven ZDA in Kanade:

_____ \$45 (leto) _____ \$25 za petkovo (leto)

IME _____

NASLOV _____

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO!